

Dosarul nr. 2ra-1316/21

Prima instanță: Judecătoria Soroca sediul Florești (jud. R. Rusu-Parii)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Corcenco, D. Corolevschi, D. Stănilă)

DECIZIE

20 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Olga Navroțcaia

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Olgăi Navroțcaia, reprezentată de avocatul Alexandru Havrun împotriva lui Victor Crețu și Primăriei comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești cu privire la restituirea prestației rezultate din îmbogățirea fără justă cauză

împotriva deciziei din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Olga Navroțcaia, reprezentată de avocatul Alexandru Havrun și menținută hotărârea din 12 octombrie 2020 a Judecătoriei Soroca sediul Florești, prin care acțiunea a fost respinsă

constată:

La 11 ianuarie 2019, Olga Navroțcaia, reprezentată de avocatul Alexandru Havrun a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Victor Crețu și Primăriei comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești cu privire la restituirea prestației rezultate din îmbogățirea fără justă cauză.

În motivarea acțiunii a invocat că în perioada anilor 2010-2012 s-a adresat la Primarul comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești, Victor Crețu cu solicitarea de a procura clădirea fostei grădinițe de copii din satul Cuhureștii de Jos raionul Florești, care nu a activat aproximativ de 15 ani.

A comunicat că Primarul comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești, Victor Crețu a acceptat solicitarea și i-a comunicat că se va ocupa de perfectarea actelor legate de vânzarea-cumpărarea imobilului dat, totodată indicându-i că acoperișul clădirii este deteriorat și pentru protejarea de demolare este necesar de a schimba acoperișul la fosta grădiniță de copii.

Astfel, considerând că nu există careva impedimente la procurarea imobilului respectiv, dânsa a acceptat propunerea Primarului comunei Cuhureștii

de Jos raionul Florești, Victor Crețu și din surse proprii a schimbat acoperișul fostei grădinițe de copii, folosind în acest sens următoarele materiale: 50 foi de ardezie, 6 kg de cuie pentru ardezie, 10 saci de ciment extradur, un autocamion de nisip cu cantitatea de 10 tone, 2 scânduri din lemn de dimensiunile 15cm x 15 cm x 6 m și a achitat cheltuielile de transport a evaluatorilor.

În total a suportat cheltuieli în mărime de 9 036 de lei, reieșind din următoarele calcule: 50 foi de ardezie x 80 lei = 4 000 de lei, 6 kg de cuie x 35 lei = 210 de lei, 10 tone nisip x 260 de lei pentru o tonă = 2 600 de lei + 200 de lei prețul transportului, 10 saci de ciment x 80 de lei = 800 de lei, 2 scânduri x 513 de lei = 1 026 de lei și 200 de lei achitați pentru transportul evaluatorilor.

A specificat că la momentul efectuării lucrărilor de reparație nu a luat careva bonuri de plată pentru materialele de construcție investite în reparație, însă circumstanțele legate de efectuarea lucrărilor de reparație și volumul lucrărilor efectuate pot fi confirmate de martori.

La fel, a precizat reclamanta că nu solicită a-i fi restituit costul manoperei, care ar constitui cel puțin jumătate din costul materialelor investite reieșind din volumul de lucru efectuat, deoarece toate lucrările au fost efectuate de membrii familiei sale - soțul Serghei și feciorii Ion și Serghei, de prietenii acestora Eugeniu Țurcan și Sorin Vieru.

Ulterior, Primarul comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești i-a comunicat că imobilul respectiv nu poate fi vândut, deoarece administrația publică locală nu are dreptul de a vinde clădirea de menire socială, chiar și în stare avariata și va fi posibil de efectuat această vânzare doar după schimbarea destinației clădirii.

Dat fiind faptul că Primarul comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești la propunerile benevole ale ei de a-i restitui investițiile efectuate în fosta clădire a grădiniței de copii a indicat că nu are temei legal de a efectua careva achitări în beneficiul ei, la 16 noiembrie 2018, dânsa s-a adresat cu o plângere către IP Florești pentru a fi soluționat acest litigiu.

Prin explicația depusă la 26 noiembrie 2018, Victor Crețu a recunoscut circumstanțele invocate de ea, însă a considerat că urmează să-i restituie doar 50 de foi de ardezie la ivirea unei asemenea posibilități, deoarece pentru celelalte cheltuieli efectuate dânsa nu i-a prezentat un deviz de cheltuieli.

Prin încheierea din 26 noiembrie 2018, IP Florești a încetat examinarea materialului de control sub nr. 6653 din 21 noiembrie 2018 inițiat la plângerea ei, fiindu-i comunicat că urmează să se adreseze în instanța de judecată.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 575, 1389 Cod civil, art. 5, 7, 33¹, 38, 56, 81, 166, 167 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la pârâții Victor Crețu și Primăria comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești, în mod solidar, a sumei de 9 036 de lei ce constituie suma prestației executată de ea și acceptată de pârâți reprezentând o îmbogățire fără justă cauză pe seama ei, precum și a cheltuielilor de judecată pe care le va suporta în legătură cu examinarea prezentei cauze.

Prin hotărârea din 12 octombrie 2020 a Judecătoriei Soroca sediul Florești, a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Olga Navroțcaia, reprezentată de avocatul Alexandru Havrun și menținută hotărârea primei instanțe.

La 13 iulie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Olga Navroțcaia a declarat recurs împotriva deciziei din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu actele judecătorești recurate, considerând că a fost admisă o încălcare esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material, nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată, a fost interpretată în mod eronat legea, iar aprecierea probelor a fost arbitrară.

A considerat întemeiată solicitarea de a-i fi restituită suma cheltuită, investită în clădirea Primăriei comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești, or la caz există situația juridică prevăzută la art. 1389 alin. (1) Cod civil.

A evidențiat că în instanța de judecată a fost dovedit cu certitudine că au existat îmbunătățirile indicate de ea la construcția care aparține Primăriei comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești, circumstanțe dovedite prin materialul examinat de IP Florești și explicațiile lui Victor Crețu.

Astfel, sunt neîntemeiate afirmațiile instanțelor de judecată precum că nu a fost probată majorarea patrimoniului.

La fel, a considerat că sunt neîntemeiate afirmațiile instanțelor de judecată ierarhic inferioare precum că în lipsa unui act juridic încheiat în condițiile art. 210 și 211 Cod civil nu există posibilitatea de a încasa careva sume de bani, or acțiunea înaintată în instanța de judecată este întemeiată pe existența situației juridice de îmbogățire fără justă cauză, care și presupune lipsa cărorva relații contractuale.

La 2 august 2021, în adresa lui Victor Crețu și Primăriei comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Olga Navroțcaia, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 101), fiind recepționată la 5 august 2021, ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 103, 104).

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 12 mai 2021, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 88), fiind recepționată de recurentă la 17 mai 2021, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 92).

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 13 iulie 2021 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

După cum denotă actele cauzei, Olga Navroțcaia, reprezentată de avocatul Alexandru Havrun înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Victor Crețu și Primăriei comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești, a solicitat încasarea de la Victor Crețu și Primăria comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești, în mod solidar, a sumei de 9 036 de lei ce constituie suma prestației executată de ea și acceptată de părți reprezentând o îmbogățire fără justă cauză pe seama ei, precum și a cheltuielilor de judecată pe care le va suporta în legătură cu examinarea prezentei cauze.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii pe care a respins-o ca fiind neîntemeiată, soluție menținută și de către instanța de apel.

Verificând legalitatea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, instanța de recurs constată că, instanțele de judecată ierarhic inferioare, reieșind din temeiurile și obiectul acțiunii, cu aplicarea corectă a legii materiale, stabilind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și având la bază cumulul de probe administrate la caz, corect au ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii Olgăi Navroțcaia.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs relevă prevederile art. 1389 alin. (1) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, potrivit cărora persoana care, fără temei legal sau contractual, a dobândit ceva (acceptant) ca urmare a executării unei prestații de către o altă persoană (prestator) sau a realizat în alt mod o economie din contul altuia este obligată să restituie acestei alte persoane ceea ce a primit sau a economisit. Nu este relevant faptul dacă îmbogățirea fără justă cauză a avut loc ca rezultat al comportamentului uneia dintre părți, a unui terț sau ca urmare a unei cauze independente de voința lor.

În interpretarea corectă a normei de drept enunțate, este de înțeles că îmbogățirea fără justă cauză presupune de fiecare dată o majorare a patrimoniului dobânditorului din contul patrimoniului prestatorului. Majorarea se poate produce în rezultatul acțiunilor prestatorului, care sunt urmate fie de transmiterea dreptului de proprietate, fie a posesiei și/sau folosinței asupra unui bun, fie transmiterea altui drept patrimonial.

Pentru a fi în prezența unui raport juridic de îmbogățire fără justă cauză este important ca îmbogățirea să se producă în lipsa unui temei legal sau contractual.

Coroborând prevederile enunțate la materialul probator administrat în speță, instanța de recurs constată lipsa temeiurilor de restituire a prestației pretinsă de către Olga Navroțcaia prin prezenta acțiune ca îmbogățire fără justă cauză.

Astfel, după cum se constată la caz, Olga Navroțcaia pretinde la existența raportului juridic dintre ea și autoritatea publică Primăria comunei Cuhureștii de

Jos r-nul Florești, în persoana Primarului comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești, Victor Crețu, care ar fi acceptat solicitarea ei de a procura clădirea fostei grădinițe de copii din satul Cuhureștii de Jos raionul Florești și care și-a asumat perfectarea actelor legate de vânzarea-cumpărarea imobilului dat, iar dânsa ar fi acceptat schimbarea acoperișului la clădirea fostei grădinițe de copii din satul Cuhureștii de Jos raionul Florești.

La acest segment, instanța de recurs remarcă dispozițiile art. 3 lit. c) din Legea cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale nr. 523-XIV din 16 iulie 1999, potrivit cărora obiecte ale dreptului de proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale sunt bunurile autorităților publice locale și ale administrațiilor unităților administrativ-teritoriale, terenurile destinate satisfacerii necesităților unităților administrativ-teritoriale, mijloacele bugetelor unităților administrativ-teritoriale (incluzând mijloacele și fondurile speciale), valorile mobiliare, fondul locativ (cu excepția celui particular, cooperatist, al asociațiilor obștești și al căminelor), obiectele din infrastructura tehnică și alte obiecte care se află pe teritoriul respectiv, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație, *bunurile necesare pentru dezvoltarea economică și socială a unității administrativ-teritoriale* și pentru realizarea de către autoritățile administrației publice locale a sarcinilor ce le revin în conformitate cu legislația privind administrația publică locală.

Conform art. 11 alin. (1) din Legea cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale nr. 523-XIV din 16 iulie 1999, proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale este imprescriptibilă. Ea nu poate fi supusă exproprierii și nu poate constitui obiectul unor garanții reale. Această proprietate poate fi dată în administrare sau închiriată în condițiile legii.

Iar potrivit art. 77 alin. (5) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, în vigoare la acel moment, înstrăinarea, concesiunea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale se fac prin licitație publică, organizată în condițiile legii, cu excepția cazurilor stabilite expres prin lege.

Prin prisma normelor de drept enunțate, instanța de recurs constată imposibilitatea acceptării înstrăinării clădirii de menire socială din satul Cuhureștii de Jos raionul Florești, în mod unipersonal de către Primarul comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești, precum și Victor Crețu în calitate de persoană fizică, situație ce respinge invocarea recurentei Olga Navroțcaia precum că acțiunea urmează a fi admisă deoarece primarul Victor Crețu în mod verbal i-a permis executarea lucrărilor de reparație a acoperișului fostei grădinițe de copii din satul Cuhureștii de Jos raionul Florești.

Or, din analiza textelor de lege, rezultă cert că înstrăinarea, concesiunea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale se fac prin licitație publică, organizată în condițiile legii, ceea ce la caz este lipsă.

Față de aceste considerente, instanța de recurs constată temeinicia concluziei instanțelor de judecată ierarhic inferioare precum că recunoașterea de către primarul Victor Crețu a efectuării lucrărilor de reparație a acoperișului clădirii de

menire socială din satul Cuhurești de Jos raionul Florești, de către Olga Navroțcaia, în volum de 50 de foi de ardezie, în explicația depusă la Inspectoratul de Poliție Florești, nu poate servi temei de admitere a acțiunii Olgăi Navroțcaia, prin prisma prevederilor art. 123 alin. (6) CPC.

Mai cu seamă că pe tot parcursul examinării cauzei, precum și din explicațiile date la Inspectoratul de Poliție Florești, Victor Crețu a respins susținerea Olgăi Navroțcaia precum că dânsul, în calitatea sa de primar, ar fi dat acordul ca ultima să efectueze lucrările de reparație a acoperișului fostei grădinițe de copii din satul Cuhureștii de Jos raionul Florești.

De altfel, după cum a fost subliniat mai sus, îmbogățirea fără justă cauză reprezintă faptul juridic prin care patrimoniul unei persoane este mărit pe seama patrimoniului altei persoane, fără ca pentru aceasta să existe un temei juridic.

La caz, în cumulul circumstanțelor statuate, Olga Navroțcaia nu a făcut dovada îmbogățirii fără justă cauză prin prisma dispozițiilor art. 1389 alin. (1) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019.

În speță, în plus, relevanță au și prevederile art. 210 alin. (1) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, potrivit cărora trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

Totodată, dispozițiile art. 211 alin. (1) și (2) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, stipulează că nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părțile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic. Nerespectarea formei scrise a actului juridic atrage nulitatea lui numai în cazul în care acest efect este expres prevăzut de lege sau prin acordul părților.

Astfel, corelând dispozițiile legale enunțate la circumstanțele speței, instanța de recurs conchide că instanțele de judecată ierarhic inferioare întemeiat au constatat că în situația în care Olga Navroțcaia a solicitat în acțiune încasarea sumei de 9036 de lei, ce ar constitui suma prestației executată de ea și acceptată de pârâți, aceasta a avut obligația de a întocmi un act juridic în formă scrisă, care la caz însă este lipsă.

Sintetizând cele reliefate supra, instanța de recurs atestă că instanțele de judecată ierarhic inferioare justificat au ajuns la concluzia de respingere a acțiunii Olgăi Navroțcaia, reprezentată de avocatul Alexandru Havrun împotriva lui Victor Crețu și Primăriei comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești cu privire la încasarea de la Victor Crețu și Primăria comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești, în mod solidar, a sumei de 9 036 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Distinct de cele menționate mai sus, având în susținere jurisprudența CtEDO și anume cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Curtea a menționat că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de

succes”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în cererea de recurs în sensul celor descris.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că atât decizia instanței de apel, cât și hotărârea primei instanțe sunt întemeiate, iar temeiurile invocate de către recurentă sunt lipsite de suport legal, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Olga Navroțcaia.

Se menține decizia din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 12 octombrie 2020 a Judecătorei Soroca sediul Florești, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Olgăi Navroțcaia, reprezentată de avocatul Alexandru Havrun împotriva lui Victor Crețu și Primăriei comunei Cuhureștii de Jos raionul Florești cu privire la restituirea prestației rezultate din îmbogățirea fără justă cauză.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorei

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Ala Cobăneanu